

Sygn. akt III UK 74/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Wróbel (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Prusinowski

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania S. T.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 9 maja 2018 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 11 stycznia 2017 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. oddała skargę kasacyjną,**
- 2. zasądza od S. T. na rzecz organu rentowego 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 maja 2016 r., VI U (...), Sąd Okręgowy w R. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. i ustalił wnioskodawcy S. T. prawo do emerytury od dnia 1 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy ustalił, iż wnioskodawca S. T. złożył w dniu 22 grudnia 2014 r. wniosek o przyznanie emerytury. Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Na dzień 31 grudnia 1998 r. udokumentował 25 lat 1 miesiąc i 7 dni ogólnego okresu ubezpieczenia. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w R. od dnia 22 czerwca 1987 r. do dnia 31 lipca 1998 r. na stanowiskach operatora urządzeń kruszących i mielących i przygotowawcza zapraw i mas ogniotrwałych.

W powyższym zakładzie wnioskodawca podjął najpierw pracę na stanowisku przygotowawcza zapraw i mas ogniotrwałych. Praca na tym stanowisku polegała na przewożeniu z silosu wózkiem materiałów krzemionkowych w postaci zmielonej na kołogniotach, gniotownikach i młynach. Materiały krzemionkowe pochodziły ze zmielonych na kołogniotach, młynach i gniotownikach uszkodzonych sanitariatów, umywalek i cegły szamotowej. Z innego silosu pobierał do wózka glinę i oba te składniki przewoził do mieszalnika, w którym następowało ich wymieszanie. Pracę w tym charakterze wykonywał przez okres około 6 miesięcy. Następnie aż do końca zatrudnienia pracował na stanowisku operatora urządzeń kruszących i mielących. Praca na tym stanowisku polegała na obsłudze kołogniotów, zgniatarek i walców do suszenia gliny, w tym włączaniu urządzeń mielących i suszących oraz ich bieżącym nadzorze. Zakład pracy zajmował się produkcją cegły szamotowej, klinkierowej, płytek i kształtek. Podstawowy wymiar czasu pracy wynosił na obydwu stanowiskach 6 godzin dziennie. Wnioskodawca otrzymywał dodatek szkodliwy z powodu zapylenia pyłem krzemionkowym. Ponadto przez cały okres zatrudnienia nadzorował piec gazowy, służący do ogrzewania pomieszczeń wydziału w okresie grzewczym.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie. Wskazał, że wykonywana przez wnioskodawcę praca na stanowiskach przygotowawcza zapraw i mas ogniotrwałych oraz operatora urządzeń kruszących i mielących była pracą w warunkach szczególnych. Kwestią sporną według Sądu była kwalifikacja wykonywanej przez S. T. pracy, a konkretnie, czy była to praca wymieniona w dziale V poz. 11 wykazu A, będącego załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) czy wymieniona w wykazie B poz. 7 powołanego załącznika. W ocenie Sądu Okręgowego pracę wykonywaną przez wnioskodawcę na stanowisku przygotowawcza zapraw i mas ogniotrwałych oraz operatora urządzeń kruszących i mielących należy traktować jako pracę bezpośrednio przy produkcji wyrobów krzemionkowych i produkcji mas i zapraw krzemionkowych, o jakich mowa w wykazie B dział IV pkt 7. Wprawdzie w pkt 7 działu IV tego rodzaju prace odnoszą się do konkretnych zakładów pracy, to jednak w ocenie Sądu Okręgowego nie można uznać, że tylko i wyłącznie do nich. O szkodliwości wykonywanej pracy nie decyduje nazwa przedsiębiorstwa, lecz rodzaj i charakter pracy. Sąd Okręgowy zważył nadto, że z opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa wynika, że praca wnioskodawcy to praca przy produkcji wyrobów zawierających krzemionkę. Z opinii biegłego wynika też, że produkowane wyroby nie były wyrobami krzemionkowymi z uwagi na zawartość krzemionki w tych wyrobach poniżej 93%. Biegły wskazał jednakże, iż zawierały krzemionkę powyżej 50%. Wyroby produkowane w R. były więc wyrobami szamotowymi i klinkierowymi zawierającymi krzemionkę. W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał, że wystawione przez pracodawcę wnioskodawcy świadectwo pracy w warunkach szczególnych, stwierdzające, że wykonywał on pracę przy produkcji (...) oraz wyrobów ceramicznych (wykaz A dział V poz. 11) jest nieprawidłowe. Dział ten dotyczy budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych, podczas gdy wnioskodawca podlegał pod Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 11 stycznia 2017 r., III AUa (...), wydanym na skutek apelacji organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 19 maja 2016 r., VI U (...), zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Sąd Apelacyjny podniósł, że apelacja organu rentowego jest w pełni uzasadniona, aczkolwiek wbrew jej zarzutom, Sąd Okręgowy prawidłowo i zgodnie z zebrany materiał dowodowy ustalił stan faktyczny. Skarżący przepracował 11 lat 1 miesiąc i 9 dni w warunkach szczególnych jako przygotowawcza zapraw i mas ogniotrwałych oraz operator urządzeń kruszących i mielących. Powyższy okres zatrudnienia w R. w R. nie jest jednak wystarczający do nabycia prawa do emerytury. Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy błędnie zastosował w niniejszej sprawie przepis § 8 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego

1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, zgodnie z którym pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w dziale IV wykazu B, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 10 lat wykonywał prace wymienione w dziale IV wykazu B. Wnioskodawca bowiem, zdaniem Sądu Apelacyjnego, takich prac nie wykonywał. Wskazane przez Sąd Okręgowy prace wymienione w wykazie B dziale IV poz. 7 to prace przy produkcji wyrobów krzemionkowych w C. oraz przy produkcji mas, mlew i zapraw krzemionkowych w Kopalni i Zakładzie (...) w J. Wnioskodawca nie był zatrudniony we wskazanych zakładach pracy. Sąd Apelacyjny zważył, iż przepisy dotyczące nabywania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym należy wyklądać ściśle, gdyż wiążą się ze szczególnym uprzywilejowaniem pracownika, który może skorzystać ze świadczenia w niższym od powszechnego wieku emerytalnym, z uwagi na szybsze zużywanie się organizmu w procesie pracy o znacznej szkodliwości dla zdrowia. Skoro wolą prawodawcy było uznanie za pracę w warunkach szczególnych, gwarantującą prawo do emerytury przy przepracowaniu co najmniej 10 lat, tylko pracę w wymienionych w rozporządzeniu zakładach, to wykonywanie jej w innym zakładzie oznacza niespełnienie przesłanek wskazanych w § 8 ust. 1 rozporządzenia. Zatrudnienie wnioskodawcy na stanowiskach zajmowanych w R. w R. także uprawniałoby go do emerytury, ale pod warunkiem przepracowania 15 lat. Warunek ten nie został spełniony. Dlatego, zdaniem Sądu Apelacyjnego, wnioskodawca nie nabył prawa do emerytury, a zatem wyrok wydany przez Sąd Okręgowy jest nieprawidłowy i podlega zmianie.

Ubezpieczony S. T. zaskarżył skargą kasacyjną powyższe orzeczenie Sądu Apelacyjnego w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze poprzez jego błędną wykładnię, a w konsekwencji

niezastosowanie w niniejszej sprawie, co skutkowało zmianą wyroku Sądu Okręgowego w sprawie VI U (...);

2. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w niniejszej sprawie, a w konsekwencji uwzględnienie apelacji organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w R. w sprawie VI U (...).

Na podstawie art. 398¹ § 1 pkt 5 k.p.c. oraz art. 398⁵ k.p.c. skarżący wniósł o:

1) przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) uchylenie w całości skarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...), III AUa (...), i zmianę zaskarżonego wyroku poprzez utrzymanie w mocy wyroku Sądu Okręgowego w R. w sprawie VI U (...), uwzględniającego odwołanie ubezpieczonego;

3) zasądzenie od organu emerytalno - rentowego na rzecz skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

4) rozpoznanie sprawy również pod nieobecność pełnomocnika skarżącego.

Skarżący podniósł, iż w jego ocenie rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego koresponduje z utrwalonym w orzecznictwie sądów poglądem. Rozstrzygające znaczenie ma charakter wykonywanej pracy oraz stopień narażenia pracownika na negatywne oddziaływanie krzemionki, a nie nazwa zakładu pracy, w którym praca jest wykonywana. Przyjęcie odmiennego stanowiska prowadziłoby do wniosku, że praca w Zakładach (...) w C. i praca wykonywana w Zakładach (...) w R., nie są sobie równe pod względem prawnym, gdyż praca w zakładach zlokalizowanych w C., chociaż identyczna pod względem uciążliwości i zakresu obowiązków pracowników pracujących na stanowiskach operatora urządzeń kruszących i mielących oraz przygotowująca zapraw i mas ogniotrwałych, jest uwzględniona w wykazie B rozporządzenia, co stosując proponowaną przez pozwanego wykładnię prowadzi do wniosku, że nie jest ważne, jaką pracę wykonywał pracownik, lecz jedynie w jakim zakładzie pracy pracował.

Zdaniem skarżącego argumentacja Sądu Apelacyjnego jest nietrafna i wewnętrznie sprzeczna. Z jednej strony Sąd odnosi się do konieczności ścisłego stosowania przepisów o emeryturze przysługującej pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, z drugiej zaś strony odwołuje się do celowości regulacji wprowadzających obniżony wiek emerytalny dla pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Niekonsekwencja Sądu Apelacyjnego objawia się według skarżącego również w pominięciu dowodów przeprowadzonych przed sądem pierwszej instancji. Sąd Okręgowy przeprowadził dowody z zeznań świadków oraz z opinii biegłego, które potwierdziły, że praca wykonywana w R. była wykonywana w szczególnych warunkach oraz, co istotne, stężenie szkodliwych substancji krzemionkowych w produktach wytwarzanych w R. przekraczało 50%.

Podsumowując, zdaniem skarżącego należy przyjąć, że niezależnie od tego czy praca określona w pkt. 7 działu IV wykazu B rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze była wykonywana w zakładach wskazanych enumeratywnie w tym rozporządzeniu, czy też w innych zakładach pracy zajmujących się produkcją (...), ubezpieczonemu należy się emerytura na zasadach określonych w § 8 rozporządzenia, jeżeli prace wykonywane w innych zakładach pracy były w takim samym stopniu uciążliwe dla jego zdrowia, co praca wykonywana w zakładach wskazanych w rozporządzeniu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o:

- 1) nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, natomiast w przypadku przyjęcia jej do rozpoznania - o jej oddalenie;
- 2) zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Organ rentowy podzielił stanowisko Sądu Apelacyjnego w [...], zgodnie z którym przepisy o zatrudnieniu w warunkach szczególnych muszą być wykładane w sposób ścisły, jako że dają one prawo do emerytury w obniżonym wieku, co z kolei prowadzi do uprzywilejowania ubezpieczonych korzystających z tego dobrodziejstwa ustawy w stosunku do innych ubezpieczonych. Wobec powyższego

nie mogą ostać się zarzuty podniesione w skardze kasacyjnej, jakoby doszło do naruszenia przepisów prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie przepisów wskazanych w treści skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 887 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie natomiast z ust. 2 cyt. przepisu emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu. Jak zaś stanowi § 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Jak dalej wynika z art. 32 ust. 1 i 2 powołanej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Ustęp 4 powołanego przepisu stanowi, iż wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki,

na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. W przedmiotowej sprawie znajdują więc zastosowanie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43).

Jak zatem wskazano w § 4 ust. 1 powołanego rozporządzenia, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zgodnie z ust. 3 do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach, o których mowa w ust. 1 zalicza się także okresy pracy górniczej w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz okresy zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin, a także okresy pracy lub służby, o których mowa w § 5-10.

Jak dalej przewidziano w § 8 ust. 1 ww. rozporządzenia, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w dziale IV wykazu B, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 50 lat dla kobiet i 55 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 10 lat wykonywał prace wymienione w dziale IV wykazu B.

W wykazie A prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, stanowiącym załącznik do cytowanego rozporządzenia, w dziale V pod pozycją 11 wymienione zostały prace przy produkcji (...) oraz wyrobów ceramicznych. W wykazie B w dziale IV pod pozycją 7 ujęto natomiast prace wykonywane bezpośrednio przy produkcji wyrobów krzemionkowych w C. oraz przy produkcji mas, mlew i zapraw krzemionkowych w Kopalni i Zakładzie (...) w J.

Sąd ustalił, iż w R. wnioskodawca podjął najpierw pracę na stanowisku przygotowawcza zapraw i mas ogniotrwałych. Praca na tym stanowisku polegała na przewożeniu z silosu wózkiem materiałów krzemionkowych w postaci zmielonej na kołogniotach, gniotownikach i młynach. Materiały krzemionkowe pochodziły ze zmielonych na kołogniotach, młynach i gniotownikach uszkodzonych sanitariatów,

umywalek i cegły szamotowej. Z innego silosu pobierał do wózka glinę i oba te składniki przewoził do mieszalnika, w którym następowało ich wymieszanie. Pracę w tym charakterze wykonywał przez okres około 6 miesięcy. Następnie aż do końca zatrudnienia pracował na stanowisku operatora urządzeń kruszących i mielących. Praca na tym stanowisku polegała na obsłudze kołogniotów, zgniatarek i walców do suszenia gliny. Pod pojęciem rzeczowej obsługi mieściło się włączanie urządzeń mielących i suszących oraz ich bieżący nadzór. Zakład pracy zajmował się produkcją cegły szamotowej, klinkierowej, płytek i kształtek. Podstawowy wymiar czasu pracy wynosił na obydwu stanowiskach 6 godzin dziennie. Wnioskodawca otrzymywał dodatek szkodliwy z powodu zapylenia pyłem krzemionkowym.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy błędnie zastosował w niniejszej sprawie przepis § 8 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, odnoszący się do prac wymienionych w dziale IV wykazu B, a więc wykonywanych przy produkcji wyrobów krzemionkowych w C. oraz przy produkcji mas, mlew i zapraw krzemionkowych w Kopalni i Zakładzie (...) w J. Wnioskodawca bowiem zdaniem Sądu Apelacyjnego takich prac nie wykonywał, gdyż nie był zatrudniony we wskazanych zakładach pracy. Sąd Apelacyjny zważył, iż przepisy dotyczące nabywania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym należy wyklądać ściśle. Jak wyjaśnił, skoro wolą prawodawcy było uznanie za pracę w warunkach szczególnych, gwarantującą prawo do emerytury przy przepracowaniu co najmniej 10 lat, tylko pracę w wymienionych w rozporządzeniu zakładach pracy, to wykonywanie jej w innym zakładzie oznacza niespełnienie przesłanek wskazanych w § 8 ust. 1 rozporządzenia.

Skarżący nie podzielił przedstawionego zapatrywania Sądu Apelacyjnego. Jego zdaniem rozstrzygające znaczenie ma charakter wykonywanej pracy oraz stopień narażenia pracownika na negatywne oddziaływanie krzemionki, a nie nazwa zakładu pracy, w którym praca jest wykonywana. Dlatego w ocenie skarżącego należy przyjąć, że niezależnie od tego czy praca określona w pkt. 7 działu IV wykazu B rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

szczególnym charakterze była wykonywana w zakładach wskazanych enumeratywnie w tym rozporządzeniu, czy też w innych zakładach pracy zajmujących się produkcją (...), ubezpieczonemu należy się emerytura na zasadach określonych w § 8 rozporządzenia, jeżeli prace wykonywane w innych zakładach pracy były w takim samym stopniu uciążliwe dla jego zdrowia, co praca wykonywana w zakładach wskazanych w rozporządzeniu.

Co do zasady należy zgodzić się ze skarżącym we wskazanym wyżej zakresie. Z dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, iż nie nazewnictwo, ale faktycznie wykonywany rodzaj pracy ma znaczenie decydujące dla stwierdzenia, czy jej świadczenie odbywało się w szczególnych warunkach. Przyjmuje się m.in., że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy (m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638). Uznaje się nadto, iż zasada branżowo-stanowiskowego charakteru wyodrębnienia prac w szczególnych warunkach, choć obowiązująca, nie ma jednak charakteru absolutnego i w szczególnych okolicznościach sprawy można od niej odstąpić. Może się zdarzyć, iż zakład pracy wykonywał także zadania całkowicie odpowiadające innemu działowi gospodarki, a co za tym idzie, szkodliwość danego rodzaju pracy odpowiada szkodliwości pracy przyporządkowanej do innej branży. Decydujące znaczenie ma w tym przypadku to, czy pracownik w ramach swoich obowiązków stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był narażony na działanie tych samych szkodliwych czynników, na które narażeni byli pracownicy innego działu gospodarki, w ramach którego takie same prace zaliczane są do prac w szczególnych warunkach (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2017 r., III UK 51/16, LEX nr 2258032). Z powyższego wywieść należy, iż mimo tego, że cytowane wcześniej rozporządzenie wyznacza istotne ramy klasyfikacji wykonywanych prac, za które nie wolno wykraczać w sposób dowolny, to jednak w przypadku wykazu B działu IV pozycji 7, tj. dotyczącego prac wykonywanych bezpośrednio przy produkcji wyrobów krzemionkowych w C. oraz przy produkcji mas, mlew i zapraw krzemionkowych w Kopalni i Zakładzie (...) w J., możliwe jest rozszerzenie regulacji na również inne zakłady, pod warunkiem, że były w nich wykonywane prace o tożsamym

charakterze, jak w miejscach wyżej wymienionych. Nie znajdowałaby racjonalnego wytłumaczenia odmowa uznania za pracę w warunkach szczególnych czynności świadczonych przez pracownika zakładu produkcyjnego, niewymienionego pod powołaną pozycją, skoro ich rodzaj i szkodliwość dla zdrowia byłyby jednakowe jak w przypadku czynności świadczonych w zakładach tam ujętych.

Z powyższych rozważań wynika, że sam fakt wykonywania pracy przez skarżącego w R., a nie np. w C., nie wykluczałby zastosowania w jego przypadku przepisu § 8 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, odnoszącego się do prac wymienionych w dziale IV pozycji 7 wykazu B. Jednakże, w omawianym przypadku należy zauważyć, iż skarżący nie wykonywał pracy bezpośrednio przy produkcji wyrobów krzemionkowych oraz przy produkcji mas, mlew i zapraw krzemionkowych. Z ustalonego przez Sady stanu faktycznego wynika, że choć rzeczywiście w zakładzie skarżącego występowało zapylenie pyłem krzemionkowym, z którego to tytułu skarżący otrzymywał odpowiedni dodatek, to nie zmienia to faktu, że skarżący nie uczestniczył w procesie produkcji wyrobów krzemionkowych, a jedynie przewoził materiały krzemionkowe i zasypywał mieszanką mieszalnik, a także obsługiwał i nadzorował urządzenia mielące i suszące. Wytwarzane w zakładzie cegły co prawda zawierały krzemionkę, ale - jak zostało stwierdzone na podstawie opinii biegłego - ze względu na jej zawartość nieprzekraczającą 93% nie można ich uznać za wyroby krzemionkowe w ścisłym znaczeniu, a jedynie za wyroby klinkierowe i szamotowe zawierające krzemionkę.

W konsekwencji uznać należy, iż Sąd Apelacyjny prawidłowo ustalił – pomimo częściowo chybionej argumentacji - że świadczone przez skarżącego prace można zaliczyć do tych wymienionych w dziale V poz. 11 wykazu A, czyli wykonywanych przy produkcji (...), a nie w dziale IV poz. 7 wykazu B. Zarzuty naruszenia prawa podniesione w skardze kasacyjnej nie są więc uzasadnione.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.